

Школска 2017/2018. година
Окружно (градско) такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VII разред

Шифра: _____

1.	Попуни следећи текст подацима који недостају. Шегрт у Темишвару, калуђер у манастиру Хопову, неуморни путник и љубитељ књига и мудрости, министар просвете у Карађорђевој Србији – написао је аутобиографско дело под насловом _____. Име и презиме овог великог писца је _____.
2.	Којој врсти народних лирских песама припадају „Највећа је жалост за братом” и „Двије сеје брата не имале”? То су _____ песме.
3.	Прочитај одломак из <i>Дневника</i> Ане Франк и уочи сликовит опис. „Чини ми се, нас осморо у ’Тајном скровишту’ смо комадић плавог небла окружен тешким, црним облацима.” Посебна сликовитост у овом одломку постигнута је: а) метафором; б) градацијом; в) алегоријом; г) контрастом; д) епитетима. Заокружи слова испред три тачна одговора.
4.	Пажљиво прочитај следећи текст, па на линије препиши називе седам прозних врста које, према класификацији, припадају категорији народне приповетке. „Не дајући термине, већ бројеве и наслове приповедака, Вук је непогрешиво, према садржини, у оквир ’женских’ приповедака увео бајке, легенде и приче о животињама, а у оквир ’мушких’ приповедака – новеле и шаљиве приче (дуже и краће). Анегдоте и басне тада није штампао. (Нада Милошевић Ђорђевић, <i>Од како се земља охладила</i>) _____ _____ _____
5.	Допуни реченицу називом књижевног термина који недостаје. Одабери међу понуђеним: монолог, реплика, дијалог, дидаскалија. Појединачни говор сваког учесника у драмском дијалогу назива се _____.

6.	<p>О којим феудалцима се пева у народним епским песмама старијих времена? То су:</p> <p>а) Немањићи; б) Бранковићи; в) Сенковићи; г) Ненадовићи; д) Мрњавчевићи; ђ) Батрићи.</p> <p>Заокружи слова испред три тачна одговора.</p>
7.	<p>Подсети се одломка из народне новеле „Дјевојка цара надмудрила”, па одговори на питање испод текста, тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора.</p> <p>„Цар се опјани и заспи, а царица справи кароцу и понесе цара у камену пећину. Кад се цар у пећини пробуди и види ђе је, повиче: – Ко ме овђе донесе? А царица му одговори: – Ја сам те донијела. Цар је упита: – Зашто си ти то од мене учинила? Да ли ти нијесам рекао да више нијеси моја жена?”</p> <p>Зашто је девојка пренела цара у пећину?</p> <p>а) Да би му се осветила што је хтео да је отера из свог двора. б) Зато што јој је рекао да са собом понесе оно што јој је најмилије. в) Зато што је девојка лудо волела цара и није знала шта ради. г) Да би доказала цару да је опасна, а не само мудра.</p>
8.	<p>Одреди облик казивања (форму приповедања) који доминира у следећем тексту, па одговор напиши на линији.</p> <p>„Све док ово постоји”, мислила сам, „и док могу живети и посматрати ову сунчеву светлост, небо без облака, све док то траје, не могу бити несрећна”.</p> <hr/>
9.	<p>Пажљиво прочитај следеће текстове па одреди и на линијама напиши који од њих представља препричавање, а који је анализа дела на које се односи.</p> <p>а) У <i>Мртвом мору</i> је насликана устајалост друштвеног живота и односа који су гушили сваку мисао о напретку и акцији. Домановић у овој причи слика земљу крајње пасивности и умртвљености, чији народ животари своје дане без покрета, без хтења и без идеала. У тој земљи све је умирено и устаљено, људи су ћутљиви и покорни, а живот заустављен у мртвој једноличности.</p> <hr/> <p>б) У једном неименованом граду, млади песник, научник и сликар покушавају да изразе своју креативност. Песник објављује збирку песама, научник врши експерименте, а сликар организује изложбу својих дела. Становници места нису упућени у њихов рад, али их радо оговарају и омаловажавају, све док их не отклоне из своје средине.</p> <hr/>

10.	<p>Препознај књижевне ликове на основу датих карактеристика и на линијама напиши њихова имена.</p> <p>а) Успела је да помири завађену браћу и да обојници покаже лепоту и узвишеност породичне слоге, љубави и праштања. _____</p> <p>б) Саветовао је својим синовима да не буду слабићи и издајници. Сопственим примером показује како се стиче надмоћ над мучитељима, храбро поручујући: „Ја не казах за лажљиве очи...”.</p> <p>_____</p>																								
11.	<p>Прочитај следећу строфу и одговори на захтеве који се налазе испод текста.</p> <p style="text-align: center;">„Ископаше ти очи, лепа слико! Вечери једне, на каменој плочи, Знајући да га тад не види нико, Арбанас ти је ножем избо очи!”</p> <p>А. Наслов песме: _____</p> <p>Б. Име и презиме аутора: _____</p> <p>В. Назив врсте риме у наведеној строфи је: а) укрштена рима, б) парна рима, в) обгрљена рима, г) празна рима. (Заокружи слово испред тачног одговора.)</p>																								
12.	<p>У табели, поред наслова сваког књижевног дела напиши ком књижевном роду и којој књижевној врсти то дело припада.</p> <table border="1" data-bbox="236 1061 1433 1272"> <thead> <tr> <th></th> <th>НАСЛОВ ДЕЛА</th> <th>КЊИЖЕВНИ РОД</th> <th>КЊИЖЕВНА ВРСТА</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>„Прва бразда”</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td><i>Покондирена тиква</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>„Ропство Јанковић Стојана”</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>„Кујунџија и хитропреља”</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>„Крвава бајка”</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		НАСЛОВ ДЕЛА	КЊИЖЕВНИ РОД	КЊИЖЕВНА ВРСТА	1.	„Прва бразда”			2.	<i>Покондирена тиква</i>			3.	„Ропство Јанковић Стојана”			4.	„Кујунџија и хитропреља”			5.	„Крвава бајка”		
	НАСЛОВ ДЕЛА	КЊИЖЕВНИ РОД	КЊИЖЕВНА ВРСТА																						
1.	„Прва бразда”																								
2.	<i>Покондирена тиква</i>																								
3.	„Ропство Јанковић Стојана”																								
4.	„Кујунџија и хитропреља”																								
5.	„Крвава бајка”																								
13.	<p>Подвуци речи које се римују у следећем примеру.</p> <p>„Све живо крене са свих салаша од Рудника па до Рогота – у престоницу српских чокота.”</p>																								
14.	<p>Реши асоцијације. (На линијама напиши решења – наслове књижевних дела.)</p> <p>1. Миона, Огњан, бразда, муж-жена _____</p> <p>2. Ђурађ, бабо, мејдан, ага од Рибника _____</p> <p>3. Кети, Ана, 8. новембар 1943, Амстердам _____</p>																								
15.	<p>Заокружи слова испред два тачна одговора који се односе на дело <i>Поп Ћира и поп Спира</i>.</p> <p>а) Дело је настало на основу анегдоте о свађи двојице попова.</p> <p>б) Неспоразуми почињу кад у село стигне млади учитељ, којег обе попадије желе за зета.</p> <p>в) Попадија Перса је подвалила владики, дајући му қоњски зуб.</p> <p>г) Ово дело је чувена комедија Стевана Сремца.</p>																								

16.	<p>Заокружи слово испред назива стилске фигуре која је примењена у одломку из приповетке <i>Мртво море</i> Радоја Домановића.</p> <p>„Прође улицом, а људи се тек гурну и намигну један на другог.</p> <p>– Добар дан! – јави се он.</p> <p>– Добар дан, песниче – одговори један, гледајући га испод ока заједљиво.”</p> <p>а) алегорија б) контраст в) иронија г) симбол</p>
17.	<p>Допуни уводну строфу у песми <i>Међу својима</i> Владислава Петковића Дуса и одговори на питање.</p> <p>А. У мом срцу поноћ. У њој каткад тиња Мисо да још живиш, мој пределе млади. Моја лепа звезда, мајка и робиња,</p> <p>_____</p> <p>(води рачуна о правопису!)</p> <p>Б. Ко је у песми: <i>лепа звезда, мајка и робиња</i>? То је: _____.</p>
18.	<p>Подсети се стихова из једне познате народне епске песме, па одговори на задатке.</p> <p>„Стан’те, браћо, кићени сватови, Док се мало сестрице нагледим! Ласно ћемо ми за ваше благо, Ласно ћемо – ако јесмо људи.”</p> <p>а) Наслов песме је _____.</p> <p>б) Наведене речи у песми изговара _____.</p>
19.	<p>У примеру који следи из песме Бранка В. Радичевића „Кад отац бије” подвуци стих у десетерцу.</p> <p>„Отац кад бије сина, Ма колико рука груба била Одједном – постане фина.”</p>
20.	<p>Заокружи слово испред тачног значења изреке: Млатити празну сламу.</p> <p>а) У све се мешати и наметати се својим способностима.</p> <p>б) Радити нешто непотребно и бесмислено.</p> <p>в) Варати, подваљивати и обмањивати људе.</p> <p>г) Обрукати се, осрамотити се нечасним поступањем.</p>

Тест прегледали:

Број бодова: _____

Решења за VII разред основне школе Окружно такмичење – април 2018.				Напомена:	
1.	<i>Живот и прикљученија</i> Доситеј (Димитрије) Обрадовић			1 бод	
2.	породичне (песме)			1 бод	
3.	а) метафором г) контрастом д) епитетима			Све тачно 1 бод.	
4.	бајке, легенде, приче о животињама, новеле, шаљиве приче, анегдоте и басне (редослед није битан)			Пет, шест или седам тачно преписаних назива носи 1 бод.	
5.	реплика			1 бод	
6.	а) Немањићи б) Бранковићи д) Мрњавчевићи			Све тачно 1 бод.	
7.	б) Зато што јој је рекао да са собом понесе оно што јој је најмилије.			1 бод	
8.	унутрашњи монолог			1 бод	
9.	а) анализа б) препричавање			1 бод	
10.	а) Анђелија б) Стари Вујадин			1 бод	
11.	А. „Симонида”, Б. Милан Ракић, В. а) укрштена рима			Све тачно 1 бод.	
12.		НАСЛОВ ДЕЛА	КЊИЖЕВНИ РОД	КЊИЖЕВНА ВРСТА	Осам, девет и десет тачних одговора носи 1 бод.
	1.	„Прва бразда”	епика	приповетка	
	2.	<i>Покондирена тиква</i>	драма	комедија	
	3.	„Ропство Јанковић Стојана”	епика	епска песма	
	4.	„Кујунџија и хитропреља”	лирика	песма о раду (посленичка)	
	5.	„Крвава бајка”	лирика	родољубива песма	
13.	Рогота чокота			Све тачно 1 бод.	

14.	а) „Прва бразда” б) „Иво Сенковић и ага од Рибника” в) „Дневник” Ане Франк (Одговори се, уколико су тачни, признају и без увођења наводника.)	Све тачно 1 бод.
15.	а) Дело је настало на основу анегдоте о свађи двојице попова. б) Неспоразуми почињу кад у село стигне млади учитељ, којег обе попадије желе за зета.	Оба тачна 1 бод.
16.	в) иронија	1 бод
17.	А. <u>Боже! Шта ли данас у Србији ради? (Боже, шта ли данас у Србији ради?)</u> Б. <u>песникова супруга (жена) / жена (супруга) лирског субјекта</u>	Оба тачна 1 бод.
18.	а) „Ропство Јанковић Стојана” б) Стојан Јанковић	Оба тачна 1 бод.
19.	<u>Ма колико рука груба била</u>	1 бод
20.	б) Радити нешто непотребно и бесмислено.	1 бод

Школска 2017/2018. година

Окружно (градско) такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VIII разред

Шифра: _____

1.	<p>Вук Стефановић Караџић је оставио записе о народним певачима од којих је забележио народне песме. Наведена су два одломка из тих записа. Испод сваког одломка, на линији напиши име народног певача на кога се тај запис односи.</p> <p>1. Никога ја до данас нисам нашао да онако песме зна као он што је знао. Његова је свака песма била добра, јер је он (особито како није певао него само казивао) песме и разумевао и осећао, и мислио је шта говори.</p> <p>Певач је _____.</p> <p>2. Како ми је казивао, он је ослепео у младости од богиња, и потом је ишао не само по целој босанској пашалуку него и у Скадар, те просио певајући уз гусле.</p> <p>Певач је _____.</p>
2.	<p>На линији напиши назив кратке фолклорне форме коју препознајеш у следећем примеру.</p> <p>Четири чавчића на чунчићу чучећи цијучу.</p> <p>Назив кратке фолклорне форме је _____.</p>
3.	<p>Допуни следећи текст појмом који недостаје.</p> <p>Лирско-епске песме опевају неки догађај са много осећања. Вук Стефановић Караџић их је назвао _____, наводећи да се у њима преплићу наративност и осећајност.</p>
4.	<p>Успостави редослед понуђених стихова из народне баладе „Женидба Милића Барјактара”, тако што ћеш на линијама испред стихова уписати бројеве од 1 до 5.</p> <p>_____ „СТИЖЕ УРОК НА КОЊУ ЂЕВОЈКУ.”</p> <p>_____ „ПРЕМА СЕБЕ НЕ НАЂЕ ЂЕВОЈКЕ.”</p> <p>_____ „ОСТА ЈАДНА САМОРАНА МАЈКА.”</p> <p>_____ „ЈА КАКВА ЈЕ ЦУРА ЉЕПОСАВА!”</p> <p>_____ „ЧУДО ЉУДИ ЗА ЂЕВОЈКУ КАЖУ.”</p>

5.	<p>На коју природну појаву се односе следећи стихови из народне епске песме „Почетак буне против дахија”? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>„... Другу свеци вргоше прилику: од Ђурђева до Дмитрова дана све барјаци крвави идоше виш' Србије по небу ведроме...”</p> <p>Реч је о:</p> <p>а) помрачењу Месеца; б) проласку комете; в) ерупцији вулкана; г) муњама и громовима.</p>	
6.	<p>Пажљиво прочитај следеће стихове из народне епске песме „Почетак буне против дахија” и одговори на захтеве испод одломка.</p> <p>„Узми синко, Фочић Мехмед-ага, Узми сламе у бијелу руку, Мани сламом преко ватре живе: Ил' ћеш ватру са тим угасити, Или ћеш је већма распалити?”</p> <p>А) Стихове изговара: _____.</p> <p>Б) Подвуци називе три стилске фигуре које препознајеш у датом одломку.</p> <p>персонаификација стални епитети контраст градација алегорија ономатопеја</p>	
7.	<p>Наведене реченице представљају низ кључних догађаја у приповеци „Кроз мећаву” Петра Кочића. Једна од њих означава део садржаја о коме се приповеда ретроспективно. Заокружи слово испред те реченице.</p> <p>а) Већ се поче и смрачивати, а они не могаше краве продати. б) Све му је напредовало, бујало, множило се и ширило у недоглед. в) Снежак поче гушће лепршати кад уђоше у планину коју им је ваљало пријећи и спустити се у поље. г) – Ево ти ове моје 'аљине, па се добро умотај – рече старац, скиде хаљину, и остане скоро упола го. д) – Идеш ли, роде? – викну опет и несвјесно се обрну, али не бијаше ни краве ни Вује.</p>	
8.	<p>На линији допиши стих који недостаје из строфе песме „Отаџбина” Ђуре Јакшића.</p> <p>Ал' један израз, једну мисао, Чућеш у борбе страшној ломљави: ” _____ !”</p>	
9.	<p>Препознај песника по понуђеним биографским подацима, па његово пуно име и презиме напиши на линији.</p> <p>Рођен је у угледној новосадској породици. Студирао је право и медицину. У породичном животу снашле су га велике трагедије. Последњих година живео је у Сремској Каменици, где је умро и сахрањен. Осим интимне лирике писао је и родољубиву, политичку и сатиричну поезију.</p> <p>Пуно име и презиме песника је: _____.</p>	

10.	<p>У следећем одломку из „Увеле руже” Борисава Станковића подвуци приповедачеве речи.</p> <p>„Не бој се – рекох ти, шапћући и тронуто – то врба плаче, па пада на тебе... Иди! – И брзо те отпустих и устадох. – Иди, време је! – И заиста, први петли певаху.”</p>	
11.	<p>На основу датог примера сети се на коју се одредницу из Вуковог <i>Српског рјечника</i> опис односи. Одговор напиши на линији.</p> <p>„Кад сватови дођу дјевојачкој кући и сједну за сто, онда (по обичају) отац дјевојачки донесе нову чашу, те из ње пију у здравље. Потом ту чашу спреме уз дјевојку и на вјенчању запоје из ње вином момка и дјевојку [...]”</p> <p>_____</p> <p>(назив одреднице)</p>	
12.	<p>Заокружи слова испред три израза у којима препознајеш метонимију.</p> <p>а) Волим да читам Андрића. б) Радо гледам филм. в) Пун тањир супе је чекао на нас. г) Појео је пун тањир. д) Обићи ћу цео град. ђ) Цео град му се диви.</p>	
13.	<p>Прочитај следећи одломак, па на линијама напиши уметничко име писца, наслов дела и назив књижевне врсте.</p> <p>„УЧИТЕЉ ФИЛОЗОФИЈЕ: Мудар човек се уздиже изнад свих увреда; и најбоље је одговорити на грдње умереношћу и стрпљењем.”</p> <p>Уметничко име писца: _____</p> <p>Наслов дела: _____</p> <p>Назив књижевне врсте: _____</p>	
14.	<p>Препознај књижевне ликове на основу датих карактеристика, па њихова имена напиши на линији.</p> <p>1. Прича нам, шали се, сналази, домишља, мудрује и јуначи се, без иког свог, у туђим Млецима. Из понуђене пуне шкриње не узима златнике, него још и додаје.</p> <p>_____</p> <p>2. Уверен је да је дошао крај турској владавини, „на све агине на силу благе и наоко разложне примедбе и опомене одговара оштрим и кратким <u>не!</u>, у ком оно <u>е</u> пуца и жеже као пламени бич”.</p> <p>_____</p>	

15.	<p>У поље поред аутора упиши број под којим се налази наслов дела које је он написао. Назив једног дела је вишак.</p> <table border="1" data-bbox="252 376 1150 577"> <tr> <td>1.</td> <td><i>Поп Ђира и поп Спира</i></td> <td>Милутин Бојић</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td><i>Власт</i></td> <td>Бранислав Нушић</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>„Плава гробница”</td> <td>Владислав Петковић Дис</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>„Кањош Мацеџовић”</td> <td>Стеван Сремац</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>„Међу својима”</td> <td>Стјепан Митров Љубиша</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>„Манасија”</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	1.	<i>Поп Ђира и поп Спира</i>	Милутин Бојић		2.	<i>Власт</i>	Бранислав Нушић		3.	„Плава гробница”	Владислав Петковић Дис		4.	„Кањош Мацеџовић”	Стеван Сремац		5.	„Међу својима”	Стјепан Митров Љубиша		6.	„Манасија”			
1.	<i>Поп Ђира и поп Спира</i>	Милутин Бојић																								
2.	<i>Власт</i>	Бранислав Нушић																								
3.	„Плава гробница”	Владислав Петковић Дис																								
4.	„Кањош Мацеџовић”	Стеван Сремац																								
5.	„Међу својима”	Стјепан Митров Љубиша																								
6.	„Манасија”																									
16.	<p>На линији напиши значење речи подвучене у следећем одломку из <i>Сумњивог лица</i> Бранислава Нушића. „Ето, 'ајд кажите, је ли господин Жика сумњиво лице? (<i>Жика се бунџи.</i>) Није! Је ли Таса сумњиво лице? (<i>Таса се <u>снисходљиво смеје.</u></i>) Реч снисходљиво значи: _____.</p>																									
17.	<p>Допуни следећу реченицу одговарајућим књижевним термином. Врхунац у развоју радње и најнапетији тренутак сукоба ликова у драми назива се _____.</p>																									
18.	<p>Поред наслова књижевних дела, а на основу школских тумачења тих дела, на линијама напиши називе стилских фигура које у тим насловима препознајеш.</p> <p>а) Све ће то народ позлатити (Лаза Лазаревић) _____</p> <p>б) Мртво море (Радоје Домановић) _____</p>																									
19.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак из приче Вељка Петровића (читане у седмом разреду), па на линији напиши назив воћа о коме је реч. То воће је и главни мотив у овом делу. „Никакво сажаљење инжењера [...], већ пусти случај поштедео је ту стару, квргаву, од дугогодишњих кошава вазда помало рашчупану и ка западу нахерену воћку.” Назив воћа је: _____.</p>																									
20.	<p>У следећем примеру из песме Стевана Раичковића подвучи стихове у осмерцу.</p> <p>„Тражићу га још по кругу Вртоглавом: Макар очи изгубио Сам У плавом.”</p>																									
<p>ПРЕГЛЕДАЛИ: _____ БРОЈ БОДОВА: _____</p>																										

	Решења за VIII разред основне школе Окружно такмичење Књижевна олимпијада, април 2018.	Напомена:
1.	1. Тешан Подруговић 2. Филип Вишњић	Оба тачна 1 бод.
2.	брзалица	1 бод
3.	п(ј)есме на међи	1 бод
4.	4 1 5 3 2	Цео тачан низ носи 1 бод.
5.	б) проласку комете	1 бод
6.	А) Старац Фочо (признаје се и „с” малим словом) Б) стални епитети, контраст, алегорија	1 бод
7.	б)	1 бод
8.	„Отаџбина је ово Србина!”	1 бод
9.	Јован Јовановић Змај	1 бод
10.	„Не бој се – <u>рекох ти, шапћући и тронуте</u> – то врба плаче, па пада на тебе... Иди! – <u>И брзо те отпустих и устадох.</u> – Иди, време је! – <u>И заиста, први петли певаху.</u> ”	Све тачно подвучено 1 бод.
11.	молитвена чаша (чаша молитвена)	1 бод
12.	а) Волим да читам Андрића. г) Појео је пун тањир. ђ) Цео град му се диви.	Два и три тачна 1 бод.
13.	Молијер, <i>Грађанин племић</i> , комедија	Све тачно 1 бод.
14.	1. Кањош (Мацедонових) 2. (кмет) Симан (Васковић)	Оба тачна 1 бод.

15.	1.	<i>Поп Ђира и поп Спира</i>	Милутин Бојић	3	Четири и пет тачно повезаних парова носе 1 бод.
	2.	<i>Власт</i>	Бранислав Нушић	2	
	3.	„Плава гробница”	Владислав Петковић Дис	5	
	4.	„Кањош Мацедоновић”	Стеван Сремац	1	
	5.	„Међу својима”	Стјепан Митров Љубиша	4	
	6.	Манасија		-	
16.	понизно (услужно, улизички)				1 бод
17.	кулминација				1 бод
18.	а) иронија б) метафора				Оба тачна 1 бод.
19.	јабука				1 бод
20.	<u>Тражићу га још по кругу</u> <u>Макар очи изгубио</u>				Оба тачно подвучена носе 1 бод.